Debrecen, 1894. XXI. évfolyam 113. sz. Péntek, május 18.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 frt — kr.
Félévre . 5 „ — „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egy hóra 1 „ — „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVŰPART KÖZLÖNYE.

KÖNYVTÁRA

Szerkesztőség
és
Kiadóhivatal:
Fő-piac, Simonffy-ház, a városházával szemben.

Hirdetések a legmérsékeltebb árszámitás mellett vétetnek fel.

Wekerle miniszterelnök nyilatkozata.

Budapest, május 17.

A kormányelnöknek a szabadelvü klubban és a képviselőházban tett nyilatkozata — bár természetes fejleménye volt a politikai helyzetnek, mégis rendkivül fontos és nagyhorderejü ténynek mondható. A 48 előtti alkotmányos uzus szerint ugyanis a korona beavatkozásától teljesen függetlenül a törvényhozás organizmusának mintegy természetes funkciója képen ment egyik üzenetváltás a másik után, ha a törvényhozó testület két faktora, az alsó- és felsőház között a hozandó törvény egésze vagy részei fölött véleményeltérés állott be. Mindazonáltal most, a 67-i kiegyezés óta, a parlamentáris kormány forma mellett, a dolog természeténél fogva lényeges változás állott be, a nélkül, hogy ezt a változott viszonyt a két kamra között valami tételes törvény előirná.

A felelős parlamenti kormányzat természeténél fogva ugyanis a főrendektől visszautasitott javaslatoknak ujabb tárgyalás alá vétele, s azoknak változatlan, vagy változott utalása csak a kormány előterjesztése alapján történhetik meg, ehhez pedig a kormánynak a korona részéről megbizatással kell birnia, egy szóval, a törvényhozó testület két tényezője között támadható minden egyes konfliktus annyiban jár kormányválsággal, hogy a miniszteriumnak az ilyen esetekben nem csak lefelé, hanem fölfelé is föl kell vetnie a bizalmi kérdést, mert ha a korona mint egyenjogu törvényhozói faktor megvonja bizalmát egy kormánytól, félre kell annak állania a közügyek vezetésétől, bár ha meg van is a képviselőházban a régi többsége. A koronától függ aztán, hogy bizalmával a miniszterek személyén kivül a kérdésben foglaltató javaslatoktól, sőt a többség elvi programmjától is megvonja-e jóváhagyását, mi ezen eshetőségekhez képest nemcsak a kormány-, hanem pártválságot is vonhat maga után.

A főrendiháznak szavazata után tehát az élire állitott helyzetben a döntés feladata első sorban a koronát illette, s Wekerle nem is cselekedhetett másképen, mint a hogyan tette, hogy t. i. haladéktalanul fölvetette a bizalmi kérdést a korona előtt, s az általa célbavett akcióhoz kikérte a korona jóváhagyását.

A miniszterelnöknek kijelentései hivatalos formában értesitették az egész országot azon örvendetes körülményről, hogy a király mint azelőtt, ugy a főrendek többségének határozata után is fentartja az egyházpolitika reformjavaslatokhoz, első sorban a kötelező polgári házasság javaslatához eredetileg adott jóváhagyását, és változatlan bizalommal viseltetik továbbra is azon kormány iránt, mely nem csak rátermettségének, hanem kifogástalan hazafisága és szabadelvüsége mellett izgalmas napok sulyos viszonyai között törhetlen loyalitásának is fényes jelét adta, sőt ápolta és érvényben tartotta azt a közérzület háborgó hullámai fölött is a magyar nemzet hagyományos hüségéhez méltó módon.

Ezt azért tartjuk szükségesnek érinteni, mert az ultramontán ellenzéki sajtó hazug agyarkodásában nem győzi elég hangosan és gyakran ismételni, hogy a király a jelenlegi kormányt csak kelletlenül türi, s egyedül a fennforgó viszonyok kényszerének engedve bizza rá az ország kormányzását.

Wekerle Sándor Bécsből a felség jól megérdemelt, változatlan bizalmának bizsitékaival tért vissza, s bár mint igyekezenek is e tény sulyát az ultramontán táborban kicsinyiteni, a miniszterelnök határozott és önérzetes nyilatkozatai tanuságot tesznek róla. Határozottan kijelentette a miniszterelnök, hogy a halasztást ellenzi, s hogy csakis e javaslatoknak elfogadása, az elveknek diadalra jutása, az egyedüli alkotmányos eszköz, a mely a közvéleményt maradandóan meg fogja nyugtatni, sőt a két ház közötti ellentétek kiegyenlitését is csupán ezen javaslatok változatlan fentartása által véli el-

---

A „Debreceni Ellenőr“ tárcája.

Dalok.

I.

Kedvesem alszik . . .

Kedvesem alszik . . . Szép álma lehet:
Hó arca mosolyg, nevet ajka —
És kék szeme? nézzem akár az eget:
Nincs fellege s a derü rajta.

Kedvesem alszik . . . S igy bámulom őt,
Miként a virágot a méhe, —
Mely, mig a porért könyörögne, előbb
Merengni leül levelére.

Kedvesem alszik . . . Fölgyúlt e kebel:
A láogja lobog s heve éled, —
S a vágy epedésbe, gyönyörbe vesz el,
Hogy rablom a csókot, e mézet.

Kedvesem alszik . . . Szép álma lehet,
Mert fönn van a lelke az égben, —
Angyal-sereg őrködik álma felett:
. . . Nem bántja meg őt az a vétkem!

II.

Nem tudom én . . .

Nem tudom én most mért harangoznak:
Templomba-é, avagy egy halottnak?
A harangszó olyan búsan szálldos,
Gyászba borúlt tán az egész város.

Imádkozni járok a templomba:
Elpihen itt az élet bú-gondja,
S égbe szállok a szent ének szárnyán,
Nem maradok lenn a földön árván.

Mennyország volt e föld is előttem,
Fölöttem a nap fényben, kelőben,
Virágokat ébresztett sugára,
Illat és dal kelt fényes nyomába!

Nem tudom én, most mért harangoznak:
Templomba-é, avagy egy halottnak?
S mig hallgatom búsan, önfeledten,
Azt gondolom: ravatalon fekszem . . .

Oláh György.

Hirlap- és gyorsirás a régi Rómában.

(Folyt. és vége.)

A köztársaság vége felé találunk valamit, a mit modern lapjaink ősének nevezhetünk: ez az ugynevezett acta diurna, vagy populi, vagy a hogy még nevezték rerum urbanorum acta. Ez volt a római napi krónika, mely intézvény megalapitója Caesár volt. Az államot érdeklő ügyek Caesár első consulsága óta ugyanis szabályszerüen közzététetnek, és pedig a senatusi jegyzőkönyvek az acta senatusban, mig ellenben a magánügyek az acta diurnában. A távolban tartózkodó rómaiakkal a város ügyeit ez irnokok már Caesár előtt közölték, kik minden emlitésre méltó eseményt hiven leirtak; ez különben a római lap kiadása után is igy maradt, láthatjuk ezt Cicero leveleiből, ki midőn Sicilia helytartója lesz Rómából távozni kényszerülvén, barátját Coeliust kérte meg, hogy őt a rómában történt eseményekről folytonosan értesitse. Coelius, ki kissé rest volt irni, egy irnokhoz fordult, kivel minden ujdonságot leiratott és azt Cicerónak elküldötte. Ciceró azonban a minden hirt felölelő tudósitással sem volt megelégedve; azt persze nem tudhatta az a szegény operárius, hogy a távol Sicliában lévő Ciceronak mindenek felett azt van érdekében megtudni, meddig kell még Rómától távol lennie, mert már régóta vágyik triumphust ülni egy Siciliában nyert csata miatt.

Az ilyen operarii vagy librarii, a milyenekről itt szó van, folytatták az ujságok sokszorositásának mesterségét is. Miután az ujság a gyorsirók, notarii segédkezése mellett elkészült, eredetiben — in albo — egy időre nyilvános helyekre tétetett ki, a hol aztán másolni, vagy olvasni lehetett. Természetes, hogy az irnokok jó üzletet csináltak maguknak azzal, hogy előfizetőik számára, másolatokat készitettek, az az a lapot sokszorositották. Az eredeti bizonyos idő mulva az állami levéltárba tétetett.

Ez a római ujság tartalmára nézve 3 részre oszlott: 1., közérdekü események, kivonatok az acta senatus-ból; 2., a császári házban előforduló események, 3., Diversa, mindennemü városi ujdonságok. Tehát a laptartalma részint köz-, részint magánérdekü volt. Caesár megemlitette az ujságban, hogy a nép által neki felajánlott koronát el nem fogadta Az állami ügyekről, csak annyit közöltek a néppel a menynyit jónak láttak. Néha az ujságban az illemre vonatkozó szabályok is fordultak elő, perek és a halálra itéltetések, tűz esetek, edilisek aedictumai, végrendeletek és házasságbontások képezték a további anyagot. Különösen gyakoriak voltak a legutóbbiak, melyeket még előkelő

érhetőnek ; minden változtatást, megalkuvást meddő kisérletnek, félrendszabálynak tart, melyek a kérdést csak elodáznák, hogy aztán veszélyesen álljon ismét elő.

Legfontosabbak és az egész helyzet képét világosan föltárók voltak azon szavai, melyeket a főrendiházhoz vissza utalt javaslatoknak ottan leendő keresztül vitelére nézve mondott.

A magyar kormányelnők határozott és világos kijelentéséből meritik az ultramontánok utolsó sovány vigaszukat, hogy t. i. a Felség eddig csak a javaslatoknak ujabbi visszautalásába egyezett bele, de nem igérte egyszersmind állásfoglalását azok mellett a főrendeknél. Nos, ha nekik elég vigaszuk az, hogy a király nem igérte határozott állásfoglalását, nekünk viszont elég megnyugvásunk, hogy k i l á t á s b a helyezte azt akkorra, ha a képviselőház határozata a főrendiházat ujabb döntés elé állitja, nekünk elég garancia Wekerle Sándor miniszterelnök határozott igérete, hogy a főrendek ujabb döntése előtt a g a r a n c i á t m g s z e r z i a j a v a s l a t s z á m á r a.

— **Országgyülés.** A kötelező polgári házasság tegnap visszakerült a képviselőházba. A kormány pereuyi haladékot sem türt a liberális reform érvényesitése körül. Tegnap ujból napirendre vétette a képviselőházban a törvényjavaslatot s ez reménlhetőleg igen rövid idő alatt visszakerül a főrendiházba.

Mielőtt azonban e sürgős törvényhozási munkába foghatott volna a képviselőház, B a r t h a Miklós még egyszer szóba hozta a szerdán már befejezett birlapvásárlási ügyet s azt bizonyitgatta, hogy ő más hirlapvállalatot akart csinálni „Millenium“ cim alatt, mint a minőt a „Pesti Napló“ csinált. H e r m a n n Ottó erre igen helyesen jegyezte meg, hogy ehhez mi köze a parlamentnek?

Miután Bartha Miklós, szokott szerénységével kijelentette, hogy csak az a hirlapi részvénytársaság lett volna tisztességes, amelynél ő faiseurködött. H i e r o n y m i Károly belügyminiszter tiltakozott ama fölfogás ellen, mintha csak az a vállalat lehetne tisztességes, mely ellenzéki érdekeket szolgál. — Ismételten tiltakozott még a miniszter az ellen a rágalom ellen, mintha a kormány állana a liberálissá lett ellenzéki lapok mögött.

Midőn a főrendiház üzenetét fölolvasták, legelőször is W e k e r l e Sándor miniszterelnök állott föl szólásra s rövid, férfias, határozott szellemü nyilatkozatot tett, melyet a parlament liberális tagjai élénk helyesléssel fogadtak. Kifejtette a miniszterelnök, hogy a kötelező polgári házasság kérdése annyira megérleltetett ugy a parlamentben, mint a közvéleményben, hogy hosszas vita ma már fölösleges. Arra szoritkozik tehát csupán, hogy kijelenti: a kormány nem helyezkedik az opportunitás álláspontjára s s z o r o s a n r a g a s z k o d i k a z e r e d e t i j a v a s l a t h o z. E kijelentésre elkés éljenzésben tört ki a szabadelvüpárt, mely megismétlődött, midőn határozati javaslatát fölolvasta, melyiyel a házassági javaslatot a főrendiházba visszaküldeni javasolja.

Az éljenzés lecsillapulta után J u s t h Gyula a függetlenségi és 48-as párt elnöke szólalt föl. A főrendiház szavazatából azt olvassa ki Justh, hogy sohasem fog tudni mai szervezetében a nemzettel összeforni s a függetlenségi pártnak igaza volt, midőn a főrendiház reformját más alapon követelte. Reméli, hogy most már a többség körében is megérett e reform szükségének érzete. A főrendiház gátló akarata előtt a k é p v i s e l ő h á z n a k m e g h a j o l n i n e m s z a b a d, mert a meghátrálás a magyar állam meghátrálása volna; ezért hozzájárul a miniszterelnök határozati javaslatához.

A p p o n y i Albert gróf tegnap is régi szerencsétlen álláspontján maradt. Fogadatlan védelmébe vette a főrendiházat és a „bécsi körök“-et oly szemrehányások ellen, a melyeket nem a kormánypárt s nem annak sajtója hangoztatott. Minden ékes szólását arra használta föl, hogy a nagy liberális reformot megcsufitsa egy — kompromisszummal.

K u l l m a n n János mondott ezután egy radikális liberális beszédet, melynek érdekességét és becsét nem tudta az kisebbiteni, hogy régi nemzeti párti barátai közbeszólásokkal kellemetlenkedtek. Kárpótlásul szolgált ezért neki az összes liberális képviselők élénk helyeslése.

Ezután szólalt fel S z i l g y i Dezső igazságügyi miniszter. Első megjegyzése Apponyinak szólt, akinek kételyeiről azt mondotta, hogy nem fakadnak a képviselet talajából, mert alkotmányos életünkbe olyan felfogást akar beoltani, amely eddig ismeretlen volt: a főrendiház szupremációjának gondolatát. A képviselőház tökéletesen legitim kifejezője a nemzet igazi akaratának s igy teljes joggal lehet azt mondani, hogy a nemzet minden szabadelvü fia kivánja a liberális reformokat, csak Apponyi és azok nem, akik eddig dicsekedtek azzal, hogy a nemzeti aspirációk privilégiumos képviselői. A főrendiháznak kétségtelenül joga volt ugy szavazni, ahogy tette, de a két kamara rendszer mellett a privilégiumon alapuló főrendiház politikai kötelessége az lett volna, hogy belássa alkotmányunkban elfoglalt állásának jelentőségét és tekintettel legyen a nemzet többségének határozott akaratára. A nemzet többségének is, mert hogy valamely nemzet egyértelmüleg akarjon valamit, az századokban is csak ritkán előforduló tüneméuy Huszonegy szavazattal vetették el a főrendek a házassági javaslatot és harmincnyolcan voltak azok, akik tisztán csak teológiai okból fordultak a javaslat ellen. Ezt pedig alkotmányos tanácskozásban döntő és kizárólagos okul elfogadni nem lehet.

A főrendiháznak joga volt ugy szavazni, ahogy szavazott, de az előzményekben van az inkorrektség. Magas állásu férfiak és magas társadalmi körök hiresztelték nyiltan és titokban, hogy a javaslat megbuktatása harmoniálna a király óhajával és akaratával. Ilyet hiresztelni pedig nem korrekt és nem alkotmányos, mert azt a hitet akarja elterjeszteni, hogy a király érzelmei ellentétben vannak azzal a javaslattal, amely a korona jóváhagyásával került a törvényhozás elé. Hozzájárult még ehhez, hogy bizonyos szavazatoknak szimbolikus jelentőséget iparkodtak betudni, amivel szintén a főrendek és a közönség befolyásolását célozták. A miniszter végül azokra a fejtegetésekre reflektált, amelyekkel Apponyi bizonyitani akarta, hogy uj örökös főrendeknek kinevezése a törvény betüjével nem, de szellemével összeütközésbe jutna, ellenben a képviselőház felosztása alkot-

---

családok is minden szégyen nélkül iktattak a lapba. Seneca szerint alig van nap, melyen az ujságok házasság bontásokat ne közölnének.

Ha a tennebb vázoltakat mai lapjainkkal összehasonlitjuk, azt találjuk, hogy velük nem egy tekintetben megegyeznek. A hirek kimeritősége tekintetében a római ujság sok kivánni valót hagyott hátra. A rövid, tömör nyelv, melyben azok közöltettek, a római ujságot egy modern üzleti jelentéshez tették hasonlóvá. A fő különbség azonban közte és a mi lapjaink között abban rejlik, hogy az előbbi hirei, cikkei csupán jelentések voltak, melyek a helyzet birálásától tartózkodtak. Az elnyomott közvélemény más módon nyilatkozott, igy szobrokra való felragasztásban, a célzások tüntető tudomásulvételében, melyeket egy-egy merész aktor a szinpadra vitt. A szabadszólás még a legvigabb baráti körben tartott lakománál is veszélyessé lehetett az illetőre nézve.

Ha azt kérdezzük végre, minő szerepe volt a stenographiának azon idők hirlapjainál, ugy erre vonatkozólag már láttuk, hogy az ujság „in albo“ készitésénél gyorsirók alkalmaztattak. De ennél sokkal tágabb müködési köre volt a gyorsirásnak. Hogy Rómában a köztársaság végén és a császárság alatt számos gyorsiró volt és hogy e müvészet a városban általánosan ismert volt az auktorok nyomán biztosan állithatjuk, igy P utarchos beszéli hogy a gyorsirás idejében veszi kezdetét. Mily ügyesek voltak a római gyorsirók, bizonyitja Martialis:

Currant verba licet, manus est velocior illis,
Nondum lingua suum, dextra peregit opus
(Bárhogy követték is egymást a szavak, a kéz mindig türgébb azoknál, még a nyelv alig . . s a jobb már elvégezte dolgát.) Seneca pedig igy szól: Mit szóljon ahoz az ember, hogy a beszédjegyeket, melyekkel a leggyorsabb beszédet is le lehet irni, lerakni és a nyelv gyorsaságát követni képes a kéz?! Továbbá emliti Plutarchus uticai C a t o életrajzában, hogy Cicero a beszédeit a Catilinai perbe gyorsirászati jegyekkel felvétette. Állitólag ugyan ez történt pro Milone cimü beszéddel is. Gyorsirók talán minden bizonnyal voltak Rómában s a gyorsirás már teljesitette hivatását; szolgálta a nyilvánosságot.

Isidorus spanyol püspök „Origines“ cimü müvében egy rövid de jelentős helyecske van; hogy a római gyorsirás négy korszakot élt át, a melyek Ennius, Tiro, Persianus és Seneca nevéhez füződnek. Enniusról mondja, hogy először „mille et centum notas invenit,“ Tiróról Cicero szabadosáról: „commentatus est, notas, sed tantum praepositionum.“

Mig tehát Ennius egyes rövidítéseket és nem egyebet talált fel, addig Tiro a közönséges ábécé helyett más rövidebbet állitott fel. Igy B helyett csupán a **b** jobb oldali felét stb. s különösen azt tartotta szem előtt, hogy a nyelvben gyakran előforduló kifejezéseket, partikularis szólás módokat nagyon rövíden jelölje. A stenographia tulajdonképeni megteremtője I s i d o r u s szerint S e n e c a. — Róla azt mondja: contracto omnium, digestoque et aucto opus efficit in 5000.

Ez mindenesetre nagy haladás volt, mert Ennius jelei még nem voltak valami gyorsak; jó részt a közönséges iráson alapultak: A (nno) P (ost) R (omam) C (onditam). A felső fok és a többes szám a betük kettőzésével fejeztetnek ki: D-deus, DD-dió, FF-fortissimus, vagy filii. A jegy forditott állásával különböztetett meg a himnen a nőnemtől. — Közelebbi megjelölések, utóragok, gyakran a kezdő betü fölé helyeztettek: M-mihi stb. Rövidült az irás Tiró jegyeinek alkalmazása után.

Midőn emlittetik S e n e c á r ó l, hogy a jelények számát 5000-re emelte fel, nem tudjuk elképzelni, hogy voltak képesek a római gyorsirók ezen anyaghalmazt megtanulni. De nem szabad figyelmen kivül hagynunk, hogy voltak rabszolgák, kiknek csak az volt a feladatok, hogy a gyorsirást elsajátitsák, akkor feltudjuk fogni azt az óriási ügyességet, melylyel egyikmásik gyorsiró rendelkezett. Egy rabszolga sirján olvasható e felirat: „A szavak rövidítésében oly ügyességre tett szert, hogy a betüket és neveket épen olyan gyorsan irta, a hogy csak azt a nyelv kimondani képes volt“. Ez oly itélet, mely M a r t i a l i s tennebb idézett epigrammjának teljesen megfelel; persze többet kellett a rómainak izzadnia, hogy kezdetleges jegyeivel a szónokot követhesse, mint a mostani országgyülési gyorsirónak.

A gyorsirók neve: exceptores, excipere, — felveszek igéből származik. Exceptores a törvényszéki tárgyalásoknál igen gyakran szerepelnek, sőt a gyorsirók intézménye az állam szempontjából nagyon fontosnak tekintetett. „Eos, qui scribunt notis acta praesidium, respublicae causa adesse certum est.“ (Bizonyos, hogy azok, kik az ülésen a beszédet felveszik, állami célokból vannak jelen.) A keresztény üldözés korában az a c t a m a r t y r o r u m b a n gyorsirók is emlittetnek, kik a szónoklatokat gyorsirászatilag felvették. Gondot forditottak rá Rómában, hogy a gyorsirók hiven vegyék fel a beszédet és szigoru büntetés állott fent arra az esetre, ha a gyorsiró a beszédet szán-

mányos eljárás volna. Pedig ez alkotmányos életünk felforgatását jelentené, mert a törvényhozás sulypontját a főrendiházra helyezné át.

A főrendiház pedig privilégiumon és kis részben kormánykinevezésen alapulva, nincs összeköttetésben azzal az éltető folyammal, amely a képviselőház politikai és erkölcsi erejét adja. A nemzetre való apellálásának akkor volna helye, ha a reformot a képviselőház csak nagy nehezen tudta volna elfogadtatni s a főrendiházban is csak elenyésző kisebbség pártolta volna. És különben is mért akar Apponyi a lényegtelenebb részletekre nézve a nemzethez kérdést intézni, holott a lényeges kérdésekre nézve ez eszébe sem jut? Ha a főrendiházat időközönkint föl nem lehetne frissiteni, akkor teljes eltörlése mellett kellene állást foglalni.

Szilágyi a ház lelkesült tapsai között azzal végezte beszédét, hogy elfogadásra ajánlotta a miniszterelnök határozati javaslatát.

Félhárom volt, mikor a tanácskozás folytatását elhalasztották.

Debreceni gazdák tanulmányutja.*)

— Három levél. —

Mezőhegyes, máj. 12.

Tisztelt szerkesztő Ur!

Tanulságos, élvezetdus napok azok, melyeket most tölünk. Első állomásunk Mezőhegyes, hol a legelőzékenyebb fogadtatásnak voltunk részesei. Az uradalom igazgatója Juhász Bálint ur volt kegyes bennünket kalauzolni.

Két napon át vettük szemle alá a 30 ezer holdas uradalmat, melyben a szorgalom, tudomány és helyes gyakorlat fogtak egymással kezet, ugy hogy ez uradalmat nemcsak hazánk mintagazdaságává tették, hanem például szolgál Európa legtöbb nemzetének.

A ménes, a szorosabb értelemben vett földmivelés által ellátva, alapanyaga lótenyésztésünk emelésének. Az az állatállomány, melyet végig néztünk, bámulatunkat kelti fel, akár annak nemességét, vérszi árdságát, akár céljának megfelelő voltát vettük is figyelembe.

A gazdaság üzeme, kapcsolatban gyáriparával a legfejlettebb fokon áll, földmüvelése, gyáripara egymást támogatva a roppant birtok netto jövedelmét holdanként 17 frtra emelik, fényes tanulságául helyes voltának. — Pedig nem szabad felednünk, hogy vetés forgásai első sorban a ménes fentartása céljának alárendelvék.

Számos gazdasági szeszgyára, mely részben a cukorrépa fejet dolgozza fel, részben egyébb anyagokat értékesit, roppant nagyüzemü cukorgyára, ujabban a kendergyár mind oly alkotások, melyek változatosságát nevelve, oly sokoldaluvá teszik e gazdaságot.

Gulyája elsők közt áll a hazában, sertéstenyésztése igazi nemesitő, javitó anyag. Juhászata a mai idők viszonyainak megfelelően egybeállitva még mindig tekintélyes jövedelmet ad.

És az a rajzó, hullámzó néptömeg, mely a birtokban keresetet talál? Hiszen a központ villaszerü épitkezése, kulturális intézményei, ipari vállalataival egy mintaszerü, csak elméletben felállitott város benyomását teszik a szemlélőre. A birtokot az „Arad csanádi-vasut“ szeli át érintkezve Szeged, Kétegyháza, Arad és Orosházával. E vasut kapcsolatában egyfelől, másfelől meg a gazdasági iparüzleti vállalkozások és a gazdasággal érintkeznek a gazdasági iparvasutak.

Mezőhegyesen egész nap velünk voltak Júhász igazgató, Bendl inspektor, Spilka, Hoffer intézők és a tisztikar több tagja, akik fáradhatatlanul kalauzoltak minket a roppant uradalomban.

A közös ebédnél is velünk maradtak, mely alatt szellemes pohár köszöntők hangzottak. Szücs Mihály titkárunk a Mezőhegyesen létesitett mintaszerü intézmények virágzására üritette poharát. Mig a nagy birtok — mondá — igy tölti be hivatását, addig az Alföldön nincsenek a parasz socializmustól való félelemre. Buzás Elek az uradalom polgári és katonai vezetőséget, Juhász igazgató pedig a debrecenieket köszöntötte fel.

A mező-hegyesi alkotások szemléletében önkényt értetik, nehezen váltunk meg a helytől mely annyi tanulságos anyagot nyujtott részünkre. Mindezekhez járult azon szivélyes előzékenység mely egy felől az uradalmi igazgatóság, más felől a ménes parancsnokság részéről osztály részünkül jutott. A legkedvesebb benyomásokkal hagytuk el Mezőhegyest, köszönettel eltelve a vezetők iránt.

Szeged, május 13.

Debrecen eljött Szegedre, az Alföld alsó részén levő metropolisba, hogy egyfelől azokat az alkotásokat ismerje, melyek a mezőgazdaság emelésére hivatottak, másfelől, hogy lássa az egykor, hiszen még nem is oly régen sujtott város emelkedését.

Bennünket, gazdákat kiválóan érdekelt a tanyai élet. Ma vasárnap reggel mentünk vasuton Szatymázra, a tanyai központba. Alig hittük azt, hogy a tanyai élet oly alkotásokkal birjon, mint itt. Ebben a központban van minden, amit közigazgatásilag, mezőgazdasági ag, közmüvelődésileg, vallási és közbiztonságilag kivánni lehet. — A központ mintegy 30.000 holdra terjeszti ki hatását. Van temploma, plebániája, iskolája, orvosa szülésznője, rendőrsége, méntelepe. Találtunk 50 holdas homoki szőllő-telepitést, mely páratlan a maga nemében; két éves vesszőről való ültetés, hatalmas hajtásain telve gerezdekkel.

Betértünk egy pár tanyába, csin, tisztaság, rend ragadta meg figyelmünket. Vezetőink tőzsgyökeres magyar szegedi gazdák bemutatták nekünk lovaikat. Tiz kocsival mentünk, lovaik mind tüzesvérü sárgák. Az öreg Kordás, a Vetró fiuk bemutatták nekünk tanyájuk képét. Hiszen ez egészen más mint a debreceni. — Küzdelem árán jutnak a sivó homok termés eredményéhez s mégis kitünő eredménynyel müvelik a földet, melyhez igazi mély szeretettel viseltetnek.

A szegedi gazdasági egyesület elnöke Zsotár Andor ur fogadott ezután bennünket tanyai gazdaságában. Kedves házi-gazdánk bemutatta szőllő ültetvényeit, gyümölcsösét, gazdaságát, mely után villás reggeli várta a társaságot, hol Szeged és Debrecen gazdái adtak egymásnak találkozást. Őszinte elismeréssel adóztunk a szegedi gazdatársaknak, szorgalmuk s munkásságuknak.

Szatymázon a két nagy alföldi metropolis gazdái találkoztak a Zsotár Andor fehér asztalánál, melyen gazdag villás reggeli volt teritve. Pompás hangulat ömlött el a társaságon. — Csakhamar megeredt a tósztok árja is. Szücs Mihály felköszöntötte Páiffy Ferenc polgármestert, Szeged első polgárát, kivánván, hogy az ő vezetése alatt létesitett szép alkotásokat ujakkal gyarapithassa. Váczy János a házigazdára, L. Nagy Bálint a házigazda leányára, Zsótér Andor Debrecen város haladására üritette poharát, kiemelve Debrecen magyarságát, hazafiságát és nagy történelmi hivatását.

Szép mozzanata volt a szegedi tartózkodásnak ez a villás reggeli, melynél a két város gazdái csakhamar összebarátkoztak s beszéltek a „maguk egyeteméről“, melynek létesitését ugy fogták fel, mint a két város kulturális fejlődésének betetőzését, s sürün kocintgattak arra, hogy Szeged is, Debrecen is mielőbb dicsekedhessék az egyetemmel.

A délutánt bent a városban töltöttük. Nyoma sincs többé a külsején, hogy alig 15 évvel ezelőtt hullámsirba dőlt. A Somogyi könyvtár 60—70 ezer kötettel. A városháza megtekintése után megnéztük a szinházat, a Széchenyiteret, a Stefánie-sétányt, Uj-szegedet. És minő kép! Lehetetlen hogy legyen város mely ilyen díszes kinézéssel dicsekedhessék. De nagy ára is van ennek. Egy nemzedéknek kell sirba szállani, mig a többi a változott helyzethez simulva alkalmazkodva megint elfoglalhatja a tért, melyet azelőtt könnyen betöltött. Nehezek a megélhetési viszonyok, óriási teher nyomja a szegedi háztulajdonosok vállát. És mégis e szivós kitartó népelem a viz előtt volt 75000 lakosságáról ma 100 hiján 90,000 re emelkedett. Adja Isten hogy viruljon, hogy betölthesse ott a nemzetiségek közt kulturmisszióját.

A szegediek előzékeny, szives vendégszeretete volt osztályrészünk mig ott időztünk, mely a fogadtatástól a bucsuzásig kisért bennünket. A testvér város sok tekintetben tanuságot nyujtott nekünk, s alkalom adtán e tanuságot hasznunkra fogjuk forditani. Isten tartsa meg és éltesse a szegedieket!

Zsombolya, május 14.

Ma reggel robogott be vonatunk Zsombolyára, hol a gróf Csekonits Endre ő nagyméltósága uradalmát néztük meg. Vártak bennünket a jogügyi igazgató Babics és az uradalmi intéző Bezuch urak. Az ő szives kalauzolásuk mellett tekintettük meg a körülbelől 45 ezer holdas birtokot. Leirni alig lehet, látni kell e példányszerü gazdaságot. 400 holdas táblákra osztva, mindenik közepén egy 25 holdas vadóvó erdő. A táblák fákkal szegélyezve mindenütt. Sehol egy gyom, sehol egy rendetlen pont. Az őszi vetések tömör leplet alkotnak, mintha végig nyirva lennének, egy szál dőlt vetést nem láthatni, tetején elsétálhat a madár.

Majorok tarkitják a képet. Közben a felhajtott gulyák bilincselik le figyelmünket. Mily hatalmas erő van ez állatokban. És nem vadak, bevárják a nézőt csak néha rebbenti meg őket a szokatlan látvány. A sertésnyájak körülöttünk. A juh-állomány; mind gyönyörüek.

Délután a telepitvényes községeken át a hizó sertéseket és a berni meg freiburgi tehenekből álló tehenészetet néztük meg. Milyen tehenészet ez! Tiz métermázsás kolosszusok mozgatják láncaikat, szeliden bámulva ránk. Szaloni tisztaság, rend, a tejkészitésre szánt helyiségekben igazi hollandi tisztaság.

A ménes anyaga a legszebbek közül való, találtunk ott roppant testü és mégis kitartó, könnyü mozgásu vadászlovakat, futó, hintós s más célra alkalmas anyagot. Igazán bámulatos az, hogy mire képes a tenyésztési ügyesség a vérkeveréssel.

A birtokon a majorokban, legelőkön ártézi kutak mindenütt, vizvezetés az istállókban. Minden 100 méter mélyre furt kut egy-egy erős kiömléssel biró ártézi kut. Remek a park, melynek üde fái, bokrai, virágai, berendezései, rózsatelepei a kertészet remekei.

És ily nagy gazdaság a szépet a hasznossal egyesiti. Lehetőleg mindent maga termel,

*) Lapunk egyik régi jó barátja, aki résztvett a debreceni gazdasági egylet pünkösti tanulmány utjában tapasztalatait és megfigyeléseit naplóba jegyezte s szives volt azokat rendelkezésünkre bocsátani. Azt hisszük érdekes olvasmányt adunk a gazdálkodó polgárságnak midőn ez ut leirását közöljük.

---

szándékkal meghamisitaná. Alexander Severus az ilyen gyorsirónak egyszerüen az ujjait vágatta le és őt számüzte. Hogy mennyire el volt terjedve a stenographia mutatja Cicero egy levele, melyben Atticusnak irja: Azt hiszem, nem értetted meg levelem egészen, mivel irásomnál gyorirászati jegyeket használtam.

Ha tudjuk, hogy a gyorsirás a későbbi időben mint tantárgy szerepel az iskolákban, s hogy Augusztus idejében már körülbelől 300 ilyen iskola volt római birodalomban, hogy Suetonius szerint maga Titus császár is barátja volt a stenographiának, sőt egy gyorsiróval versenyt is irt, hogy egy család nehány asszonyának levelét gyorsirászatilag vette fel, akkor tudjuk csak felfogni, milyen elterjedésnek örvendett ott a gyorsirás is hogy mennyire megbecsülték ozen szép müvészetet s mennyire méltányolták, bizonyitják Ausonius költő szavai ki midőn egy müködő gyorsirót meglátott egy alkalommal, igy kiáltott fel: „vajjon a te kezed e az a keselyü, mely keblemből a gondolatot ragadja ki? nem, nem tanulás szülhet ilyen erőt, Isten adta e kincset neked!“

S ennek dacára sem Isten az, ki a rómaiaknak a gyorsirást adta, hanem az a szivósan alkotó erő, mely a rómait jellemzi. A gyorsiró Ciceró házában született meg mozgalmas idők közepette, tehát mint mindenütt, a gyorsirás itt is a szabadság emlőin táplálkozott.

mindent maga gyárt; gőzgépeit maga javitja, még csak vasöntője is van Ez a takarékosság. Élelmi cikkeiről maga gondoskodik, nem vásárol.

A birtok pontos terü ete 45,206 hold melyből őszi buzát 11–12 ezer hold termel, a többi takarmánynemünek, tengeri, repce és egyebekre esik. 257 négyes ökörfogat hasitja a barázdát, segédkezve a földmüvelésben két gőzeke. A cséplést 18 gőzcséplőgép végzi.

Gulyája 500 tehénből és a megfelelő pótlásra szánt korjáratokból áll, a törzsgulya, a tenyészet lelke, 64 drb tehenet számlál, ezután vannak a cifra gulya, öreg gulya, vegyes gulya és a kevert gulya. Az egy és két éves bikák között egyik szebb, mint a másik.

Gazdasági lóállománya Perseron, Muraközi és más könnyebb fajokból áll, van 240—250 darabból való állomány. A sertésnyáj 500 koca és a megfelelő 2590–2800 drb szaporulat. A juhászatot 11 ezer fésüs és 15,000 drb fias-juh képezi.

Neház volna eldönteni mi volt szebb, mi volt jobb ez évben, mert a növény-termelés az állattenyésztéssel ez ideig versenyre kelt, hogy melyik legyen szebb, melyik legyen jobb.

Zsombolyán a szives kalauzoláson kivül lekötelező vendégszeretetben is részesültünk. Délben Boziton ebédeltünk, ahol Baár tiszttartó volt a házi gazdánk. — Gazdag lakoma várt reánk az ő vendégszerető házánal. Szücs Mihály mondta az első felköszöntőt e mintaszerü uradalom tulajdonosára, gróf Csekonics Endrére. Váczy János a tisztikart, Babics jogügyi igazgató a debrecenieket éltették. Szücs Mihály Baár tiszttartó nejét, mig Baár tiszttartó Szücs Mihályt éltette Este Bezuch tiszttartónál vacsoráltunk kitünő hangulatban. Itt Buzás Elek köszöntötte fel Babics jogtanácsost, Váczy János Bezuch tiszttartót Nagy derültséget keltett, mikor Szücs Mihály egyenkint tréfásan bemutatta egy felköszöntő során a debreceni kirándulókat: Váczy Jánost „az örökös keresztapát“, — Dalmy Lászlót „Debrecen Szeladonját“, Hutflész Kázmért „a legjobb négyes fogat tenyésztőt“, Buzás Eleket: „a közügyek buzgó munkását, akinek ezért a felesége kitépte a haját“, Jobbágy Jánost „a muskotály civist“, L. Nagy Bálintot „a monografia készitőt“ stb. Babics örömét fejezte ki a gróf és a maga nevében, hogy az uradalomban üdvözölhette a debrecenieket, de még nagyobb lesz az ő örömük, ha a látottakból hasznos tanulságot meritettek.

Őszinte köszönettel adózunk a nemes grófnak, Zsombolya urának, ki a birtokot ugy tartja fenn, hogy az megfelel nemes rendeltetése és hivatásának, mert mig egyfelől tekintélyes jövedelem eszköze, de addig egyuttal tükre az okszerü mezőgazdaságnak, melyből tanulást, okulást merit, aki látja.

Zsombolyát elhagyva, hazánk látványosságokban legszebb része felé fordittuk a szekerünk rudját, megyünk az Al-dunára a vaskapuhoz.

Isten velünk.

Egy debreceni gazda.

A főrendiház reformja.

— Hajdumegye felirata. —

Hajduvármegye közönsége a még mindig rendi alapokon álló főrendiház gyökeres reformálását sürgeti melyet maga Wekerle miniszterelnök is kilátásba helyezett a képviselőházban közelebb tartott nagy beszédében.

E felirat, melyet a vármegye f. hó 16.-án tartott közgyülésében határozott el, igy szól:

Nagyméltóságu M. Kir. Minisztérium! Mélyen Tisztelt Képviselőház!

A magyar főrendiház tagjai közt még ma is tulnyomó számban foglalnak helyet a született törvényhozók és egyházi méltóságok.

Ezen törvényhozási tényező ilyen szervezetében még mindig azt az irányt képviseli és tartja fenn, a mely a demokratikus alapokra fektetett törvényhozási rendszerrel merőben ellenkezik.

Ezen ósdi, a kor kivánalmainak egyáltalán meg nem felelő rendi szervezet az oka annak, hogy a magyar főrendiház jelen alakjában a korszerü haladásnak akadálya s a nemzeti érdekek megvalósitásának gátolója lehet; ez az oka annak, hogy a törvényhozás ezen faktora s a nemzeti akarat közt a kellő összhang nincs meg, a mint ez a polgári házasságról beterjesztett és a képviselőház tulnyomó nagy többsége által elfogadott törvényjavaslat felett f. évi május 10.-én megejtett főrendiházi szavazás eredményéből is kitünik.

Minthogy pedig magyar hazánk és nemzetünk jól felfogott közérdeke parancsolólag követeli, hogy egyesek és osztályok, magán és önző érdekeik az egész nemzet korszerü haladásának és a nemzeti érdekek megvalósitásának akadályul ne szolgálhassanak, hanem a törvényhozás összes faktorai és a nemzeti akarat közt a kellő összhang megteremtessék, elérkezett immár az ideje és a magyar nemzet jól felfogott jövője veszélyeztetése nélkül el nem odázható, hogy a főrendiház a kor kivánalmainak megfelelőleg reformáltassék. Azon hazafias kérelemmel járulunk a mélyen tisztelt képviselőházhoz, a nagyméltóságu magyar királyi miniszteriumhoz, — miszerint a magyar főrendi háznak egész alapjában korszerü és gyökeres reformálása iránt sürgősen intézkedni s ennek keretében a törvényhozói minőségükben is vallásfelekezeti és önző érdekeket szolgáló egyházi méltóságok nagy befolyását korlátozni, valamint azok részvételét, kiket Magyarország ügyei közvetlenül nem érdekelnek s magyar törvényhozói minőségükben hazafiui érzületek és nemzeti tekintetek nem vezérelnek, — megakadályozni méltóztassék.

Hazafias üdvözlettel levén Hajduvármegye közönsége és annak nevében

Rásó Gyula,
kir. tan, alispán.

E feliratot pártolás végett következő levél kiséretében megküldötték az összes törvényhatóságokhoz:

Tekintetes Törvényhatóság!

A magyar főrendiháznak egész alapjában korszerü és gyökeres reformálása iránt, a mélyen tisztelt képviselőházhoz és a nagyméltóságu m. kir. miniszteriumhoz intézett feliratainkat azon kéréssel van szerencsém megküldeni, miszerint azokat hasonló szellemü feliratokkal támogatni méltóztassék.

Kelt Debrecenben, Hajduvármegye törvényhatósági bizottságának 1894. évi május hó 16. napján s folytatva tartott rendes közgyüléséből.

Hajduvármegye közönsége
s annak nevében,
Rásó Gyula,
kir. tanácsos alispán.

Helyi hirek.

— **Megint panasz az ártérfejlesztés ellen.** Debrecen városnak ugyan meggyült a baja az ármentesitő, vizlecsapoló, belvizszabályozó társulatokkal, a melyek immár négy oldalról is támadást intéztek Debrecen város érdekei ellen s a város polgármestere immár a negyedik ilyen társulat határozata ellen kénytelen panasszal élni. Először jött a Berettyó-ármentesitő társulat, ezt követte az alsó-szabolcsi tiszai társulat, az alsó-nyirvidéki vizlecsapoló társulat és most negyedikül beütött a hortobágy-berettyóvidéki belvizeket szabályozó társulat ártérfejlesztése. — Az utóbbi társulat kormánybiztosa, Stráda Béla f. hó 7-dikén megküldötte a városhoz a társulat árterének ujbóli megállapitását és annak müszaki alapon leendő foganatosi ását elrendelő kormánybiztosi határozatot. E határozat vétele után a városi tanács azonnal megbizta Abraháin László t. főügyészt, hogy nézzen utánna e dolognak. A tiszti főügyész tegnap Karcagon járt s ez utnak eredménye az alább kivonatosan ösmertetett panasz, melyet Simonffy Imre polgármester a a kormánybiztosi határozat ellen ád be. A panaszirat ezeket mondja: Amennyiben a valóságnak megfelelő lenne azon értesülés, hogy a hortobágy-berettyóvidéki belvizeket szabályozó társulat csak saját árterületének keretén belől célozná az ártérnek fejlesztését, helyesebben az ártérnek korrigálását: ez esetben jelen panasz tárgytalan lenne, mert ekkor a régi állapot változást nem szenved s Debrecen csak a nádudvari 11 hold földdel lesz érdekelve, amely eddig is részben árterületet képezett. Ha azonban akár később, akár most azon eljárás céloztatnék a társulat részéről, hogy demarcationális vonalát átlépve, árterét idegen területre s igy esetleg Debrecen közönségének is valamely más területére kiterjessze és ott ártért fejlesszen, azon esetre már most bejelentem panaszomat, mert a vizjogi törvények már létező társulatok részére a müszaki ártérfejlesztést csak saját árterületeik keretén belül engedik meg. Az 1885. XXIII. t. c. 104. §-a értelmében, ak ellen az ártérfejlesztés céloztatik, az ártérfejlesztésének elhatározása idejében társulati érdekelteknek kell lenniök, amiből aztán kétségtelen, hogy a már létező társulatoknak oly érdekeltekkel szemben, kik nem társulati tagok, ártért fejleszteni nem lehet. Debrecen pedig egyéb területtel, mint a nádudvari 11 holddal társulati tag, társulati érdekelt eddig nem volt. „De tiltakoznom kellene nekem — igy szól a polgármester — az esetleges más városi területen ártérfejlesztés ellen érdemileg is, mert eltekintve attól, hogy a társulat recipiens csatornája sokkal szükebb mederrel bir, mint hogy idegen területek mesterségesen bevezetett vizeit is befogadhassa, az 1885. évi 45689. sz. földm. ü. miniszteri rendelet 76. §-a értelmében a belviz-szabályozó társulatoknál csak is a tényleg viz alatt álló és oly területek vonhatók be az ártérbe, melyek nedvességtől annyira szenvednek, hogy a miatt rendes mivelésre vagy épen nem, vagy csak feltételesen alkalmasak. Debrecen városnak azonban a társulat árterületének szomszédságában csak szikes legelői vannak, amelyeknek a belvizek, ha volnának, előnyére szolgálnának, ezen szikes földek tehát, semmiféle belviz szabályozás által érték-növekedést nem nyerhetnének, hanem csak értékcsökkenést szenvednének; ép ezen oknál fogva nem járult hozzá Debrecen az alsó-szabolcsi tiszai ármentesitő társulat több érdekeltje által inditványozott belviz-szabályozáshoz sem.“

— **Hajdumegye részvéte.** Hajdumegye közgyülése elhatározta, hogy részvétet dr. Vay Miklós halála felett irásban hozza tudomására a gyászoló családnak. A részvétirat igy hangzik: Méltóságos Báró ur! A fájdalom őszinte érzésével fogadta törvényhatósági bizottságunk a leverő hirt, hogy Méltóságod szerető és szeretett atyja báró Vay Miklós korona ör a főrendiház elnöke, a tiszántuli ev. ref. egyházkerület egykori főgondnoka és vármegyénk egyik tekintélyes földbirtokosa életének 92 évében jobblétre szenderült. Minthogy a boldogultban a trón egy jeles támaszát, a haza kipróbált igaz fiát, a ref. egyház pedig tevékeny hivét és egyik leghasznosabb tagját vesztette, az elhunyt érdemeit jegyzőkönyvünkben megörökiteni és halála felett érzett fájdalmának Méltóságodhoz intézett részvétiratban kifejezését egyhangulag elhatározta. Fogadja Méltóságod ezen a boldogult érdemeinek hálás elismerésétől eredő őszinte részvétünket kegyesen és szolgáljon ez mély bánatában vigasztalásul.“

— **Pályázók városi hivatalra.** A Debrecen szab. kir. városánál üresedésben lévő és esetleg megüresedő állásokra a kitüzött időig összesen 13 pályázati kérvény adatott be, a melyek sorsa a f. hó 23-án tartandó városi közgyülésen fog eldőni. A kihirdetett pályázat különben a következő eredménynyel járt le: A házipénztári ellenőri állásra pályáztak négyen: Szentgyörgyi József, Koszorus Kálmán, Komáromy Antal és Szombathy János; a tanácsnoki állásra Vecsey Imre pályázott; az első aljegyzői állásra hárman pályáztak és pedig Roncsik Lajos, Medgyaszay Miklós és Varga Károly, a második aljegyzői állásra szintén hárman pályáztak: dr. Boldizsár Kálmán, Roncsik Lajos és Varga Károly a harmadaljegyzői állásra két pályázó van ugy mint: dr. Boldizsár Kálmán, és Varga Károly; az alapitványi pénztári ellenőri állásra Koszorus Kálmán a ki ez állást most ideiglenesen nagy buzgalommal tölti be és Szombathy János pályáztak; a gyámpénztári ellenőri állásra szintén két pályázati kérvény érkezett be: a Koszorus Kálmáné és a Szombathy Jánosé; rendőralkapitányi állásra Varga Károly pályázott; a rendőrfogalmazói állásra pedig Tóth Sándor és Szombathy János, az adókivetői, vagy pedig más állásra Kovács Ernő, az adókivetői számtiszti állásra pedig Siposs György pályázott, végül Szentpéteri Ferenc közigazgatasi gyakornokká való kineveztetését kéri.

— **Kossuth üzenete.** Emlitettük, hogy Csillag J. a debreceni közönségnek közelebb bemutatja Kossuth Lajosnak phonographba fölvett keszédét. Ez a bemutatás — mely pünkösdre volt hirdetve — mindezideig késett, még pedig a miatt, mert a phonograph mutogatására vonatkozó belügyminiszteri engedélyt meg kellett ujitani. — Hieronymi belügyminiszter ma végre Simonffy Imre polgármesterhez intézett táviratában a kért engedélyt megadta, illetőleg meghosszabbitotta.

— **Életunt tanuló.** Az életnek csupán az örömeit ösmerte még, — niszen alig 15 éves gyermek, mégis elakarta dobni azt magától ma. Egyik helybeli előkelő hivatalnok fia B. B., ki az ev. ref. főgymnasium negyedik osztályának növendéke, ma délelőtt tizenegy órakor szüleinek lakásán, egy magára hagyott pillanatban revolverrel jobb halántekába lőtt. — Édes anyja a dörrenésre rémülten futott elő. A földön fekve, vértől elboritva találta fiát. — A golyó nem ütött halálos sebet; a fiu a lövés percében, azóta is folyton eszméleténél van. — Az első orvosi segélyt az épen arra járó dr. Sárváry Gyula nyujtotta, később megérkeztek dr. Bürger Péter és dr. Balkányi Ede orvosok is, — a kik a fiu sebét bekötözték és megnyugtatták a kétségbe esett szülőket, hogy a seb nem halálos. Hogy mi inditotta a gyermek tanulót a végzetes elhatározásra, — sejteni sem tudják. Semmivel sem árulta el sötét szándékát. — Vidám, jókedvü volt mindig, szorgalmas, tehetséges tanuló. Kiküldött tudósitónk szüleinek lakásán, abol ápolják beszélt, vele a meghiusultöngyilkossági kisérlet után, de semmiki sem szüleinek nem vallotta be szomoru tettének az okat. Erről még beszélni sem szeret, ha kérdezik csak hallgat, hallgat. . . . . Ki tudja mit rejteget a fiatal sziv?

— **Az országos méhészeti egyesület** az orsz. tanszerkiállitáson. Az országos méhészeti egyesület felhivást bocsátott ki a városunkban létesitendő orsz. tanszerkiállitáson való résztvevés tárgyában. Az egyesület által kiállitható tárgyak a következők lennének: a) Iskolai méhesek külsejét és belső berendezését feltüntető gépek és leirások; b) A méhészeti oktatás módszerét (az elméleti és gyakorlati oktatás anyagát és az oktatási eljárást) feltüntető értekezések; c) Méhészeti irodalom és taneszközök (szemléltető képek, mézelő növények és ezek magvainak gyüjteménye, a méhek termeszetrajzára bonctani szerkezetére vonatkozó minták, száraz és borszesz praeparatumok stb. A kiállitani akarók jelentkezhetnek Kovács Antal országos méhészeti felügyelőnél Buziáson (Temesmegye)' ugyszintén Eötvös Károly Lajos királyi tanfelügyelőnél, mint a kiállitási előkészitő nagybizottság intéző osztálya főnökénél is Debrecenben.

— **Menetrend változás.** Ezennel van szerencsénk a n. é. közönséget tisztelettel értesiteni, hogy folyó hó 21.-étől kezdve a folyó évi május hó 1-én kiadott menetrendtől eltérőleg, már délelőtt 10 órától kezde 20 percenként fognak a vonatok további intézkedésig a nagyerdőbe és visszakozlekedni. — A helyi vasut igazgatósága.

— **A tegnapi zivatar** os időjárásnak érzékeny kárát vallottuk. Fővárosi levelezőnk a képviselőház nagyérdekü üléséről egy 184 szavas távirati tudósitást adott fel, d. u. 2 óra 50 perckor. Ez a távirat d. u. 5 óra 30 perckor lett nekünk kézbesitve, tehát jóval azután, hogy lapunk első példánya kikerült a sajtó alól A távirda hivatal főnökétől e sajnos késedelemre azt a választ kaptuk, hogy a délutáni sürü villámlások miatt egy időre el kellett zárni a távirda vezetékeit.

— **Az Alsó-Szabolcs-Tiszai** ármentesitő társulat Igazgatósági irodája folyó hó 18-ikától Kossuth-utca (Első takarékpénz ár palotája II-ik emelet) sz. alatti házban található.

— **Bevert ablakok.** Az éjjel 12 és 1 óra közt a Tizenhárom városban levő nyilvános házak ablakai közül vagy huszat botokkal bevertek. — Egyik nyilvános ház tulajdonosa elfogott egyet az ablakbeverők közül, akit azonban a csörömpölésre elősiető rendőrök igazoló jegyének hátrahagyásával szabadon bocsátottak. Az igazoló-jegy tulajdonosát a rendőrség keresi.

— **Erdőirtó.** Veszedelmes ellensége támadt erdőink ákácfáinak, az u. n. paizstetü. Olyanformán, mint a fillokszera a szőlő gyökereire, rakodnak ezen végtelen kicsi állatkák a fa ágaira s beboritják azokat. ugy hogy az ágak olyanok, mintha paizszsal volnának beburkolva. — Innen van az elnevezésök is. A fák nedvességeit kiszivják, — ugy hogy azok kiszáradnak, elpusztulnak. A h.-derogi erdő harmadrésze elpusztult már e veszedelmes fairtó tetvek pusztitásaitól. Az akác-paizstetü évekkel ezelőtt már a debreceni Nagyerdőn is jelentkezett. De az erélyes óvintézkedés pusztitásainak egyelőre legalább gátat vetett.

— **Halálos végü verekedés Sámsonban.** Pünkösd első napján, — mint ottani levelezőnk irja, — halálos végü verekedés volt Sámsonban. Nevezett nap délutánján a falu alatt a szabadban táncmulatságot tartottak, a melyen Cseke Imre, Varga András és Szabó István suhancok is részt vettek. Este hazafelé menet valami fölött Csekével összeveszett a másik kettő. Először csak pöröltek, de a falu szélére érve Varga a legelső ház udvarára a keritésen beugorván, az ott talált két darab ákácfa-darabot fölkapta s az egyiket odaadta Szabónak. Erre mindketten egy-egy ütést mértek Csekére, aki ennek következtében eszméletlenül összerogyott. A sebesültet másnap találta meg bátyja. A két suhanc kiket a csendőrség elfogott, beösmerte tettét. — Cseke Imre még mindig eszméletén kivül van, sérülése oly sulyos, hogy az orvosi jelentés szerint belehal.

— **Eltévedt vizsla** Tegnap a Battyhányutca 2555. sz. alatti ház udvaráca egy kávészinü him vizslakutya tévedt be. Tulajdonosa nevezett háznál átveheti.

— **Szerelemhistória.** H.-Dorogon történt. Szerették egymást. A legény Mózes hive volt, a leány a Krisztusé. Egymást meglátni és egymásba szeretni egy pillanat müve volt. A leány nem akart Mózes, a legény Krisztus követője lenni. Pap tehát nem kötötte őket egybe a házasság rózsaláncával. Azért éltek. Ezelőtt két évvel történt. A legény hirtelen elhalt. A leány maga maradt. — De mégse! szive alatt megdobbant szerelme záloga s nem sok vártatva egy kis leányban látta viszont az elhunyt apát. — Mit tegyen? Két keze munkájára lett szorulva. Mig a gyermek járni megtanult, nem hagyhatta, de lassan elfogyott, kiapadt minden segélyforrása. Az anyagiakkal küzdött... végre elhatározta magát... s tegnap — mint levelezőnk irja — azzal állitott be a h.-dorogi főbiró elé Kindla Ferencné Orosz Mártha, hogy Barna Krisztina, Mari nevü 2 éves kis leányát ott hagyta nála, mig visszatér. De már egy hete hiába vár. A főbiró intézkedett a leányka gondozására s az anya felkeresésére lépéseket tett.

Táviratok.

(A „Debreceni Ellenőr" s. tudósitójától.)

Budapest, május 18.

A képviselőház ülése.

— Érk. d. u. 3 óra 28 p.-kor. —

A képviselőház ma folytatta a házassági javaslat fölötti vitát. — Az ülés elején gróf **Pongrácz** Károly szólalt fel napirend előtt, a ki Windischgrätz herceg hazafiasságát bizonyitgatta. — A meglepetésnek még vége sem volt, a mikor azzal az állitással lepte meg a világot, hogy a főrendiház előtti tüntetéseket „kormánypárti képviselők és zsidó-suhancok csinálták." (Nagy zaj. Sok padokon kacaj.) Szónok továbbá megróvja a tüntetőket, kik nem átallották a primást botokkal fenyegetni. (Egyes felkiáltások: „Gyalázat!") Beszéde végén gróf Apponyi Albert határozati javaslatát partolja.

Gróf **Battyhyány** Tivadar szólott ezután a liberális javaslat ellen, **Bessenyei** Ferenc pedig személyes kérdésben szólalt fel s tiltakozik az ellen, hogy a tüntetést ő vezette volna.

Gróf **Szapáry** Gyula az ország nyugalmának érdekében nem kivánja a javaslat visszaküldését. A gróf Apponyi Albert javaslatát partolja.

Polónyi Géza elfogadja a házassági javaslatot, de mert biztos abban, hogy másodszor is leszavaztatnék, annak a főrendiházhoz való ujabb visszaküldése ellen nyilatkozik.

Kihallgatások Bécsben.

— Érk. d. u. 3 óra 50 p.-kor. —

Gróf Zichy Nándor és Szögyény László tegnap kihallgatáson voltak Károly Lajos főhercegnél. A mint Bécsből táviratozzák, a bécsi lapokat felkérték, hogy erről ne irjanak.

Szerb állapotok.

A délutáni órákban oly táviratokat veszünk, amelyek a legaggasztóbbaknak tüntetik föl a szerbiai helyzetet. Nagy összeesküvés fedeztetett fel a Karagyorgyevicsek érdekében. A semmitőszék érvénytelennek jelenté ki Milán király visszahonositását, aminek következtében az ifju király a szkupstinában kijátsolta helyzetét az alkotmány közeli felfüggesztését.

Erre vonatkozó táviratainkat itt következnek:

Az összeesküvés.

— Érk. d. u. 3 ó. 50 p.-kor. —

Belgrádból táviratozzák, hogy az alkotmány felfüggesztése már csak napok kérdése **és ezt Sándor király ma a skupstinában kis jelentette.** A csapatok konszignálva vannak. Sándor király és atyja már rég tudták, hogy Pasics szerb pétervári követ keze játszik bele a zavarokba, ki összetartott a Karagyorgyevicsekkel s azért a követet visszahivták Belgrádba. **Pasics külföldre menekült.** Barátainál házkutatásokat tartottak, a melyekből minden kisült.

Milánt nem fogadják vissza.

— Érk. d. e. 9 óra 40 p.-kor. —

A belgrádi semmitő-szék — amint onnan táviratozzák — tegnap Sándor királynak azt az ukázát, melyel Milán exkiralynak jogaiba való visszahelyezését rendelte el, **érvénytelennek nyilvánitotta.**

Miután a kormány elhatározta, hogy a király tekintélyét megóvja és akaratának érvényt szerez, az **alkotmány fölfüggesztése** várható.

Összeesküvés Szerbiában.

— Érk. d. e. 9 óra 40 p.-kor. —

Belgrádból táviratozzák, miszerint ott a viszonyok annyira elmérgesedvék, hogy már már polgárháboru tört ki. Belgrádban több előkelő polgárnál, polgárháborura való lázitás címén, házkutatást tartottak. Ezek közt volt Panzanovits ex-miniszter is, kinél csakugyan találtak kétségbevonhatlan adatokat arra nézve, hogy összeesküvés forgott fenn, amelynek következtében a már polgárháboru küszöbön állott.

Kossuth Ferenc köszönete

— Hajduvármegyéhez. —

Hajduvármegye közönsége Kossuth Lajos halála felett érzett hazafias mély fájdalmát és részvétét a nagy hazafi fiaihoz küldött levélben is kifejezte. A részvétiratra ma érkezett meg Kossuth Ferenctől Nápolyból a válasz, melyet sietünk olvasóinkkal közölni. A köszönő levél a következő :

Nápoly, május 13. 1894.

Hajduvármegye tisztelt Alispánjának,

Debrecenben.

Méltóságos Uram !

A legnagyobb hálával és köszönettel fogadjuk öcsém és én, Hajduvármegyének méltóságod által tolmácsolt részvétét.

Édes atyánk magasztos alakja eltünt az élők sorából; — a magyar nép most sirjára küldi azon áldást, melyet pár hét előtt még ősz fejére küldött, a magyarok Atyja életéért imádkozva.

Önök megdöbbenve kérdik : ád-e még az isteni gondviselés . . . az ő kimagasló alakjához hasonlót ?“

A történelem válaszol e kérdésre, azt felelve, hogy egy ezred éven át nem adott olyat, ki nemzetét a polgárosodott nemzetek közé bevezette, jövőjének alapjait megvetette, jogait, törvényeit megvédte, hősi nevét és becsületét megmentette és midőn a sors által leverve hontalanná lett, az egész polgárosodott világ által meg lett ünnepelve, mint előtte senki más és elvesztett hazáját képviselte, megtestesitette a polgárosodott világ közvéleménye előtt.

De ha a gondviselés nem adna is, évszázdokig egy második ily magasztos alakot a Magyar hazának, meg fogja hagyni az ő emlékét amelyből a legtisztább honszerelmet fogják meriteni a jövendő nemzedékek.

A legmélyebb tisztelettel.

Kossuth Ferenc.

Törvényszéki csarnok.

* **Felmentett községi előljáróság.** A nálunk országszerte divó, u. n. szivességi tanuzásnak majd hogy meg nem adta az árát Szilágyi Imre b. ujvárosi pénztárnok és Posta Péter ugyanottani közgyám. Ugyanis a mult év nov. 16-án Hajdu János b. ujvárosi lakos beállitott a községházához, felmutatván két régi sertés járlatot s arra kérte a járlatok kiállításával megbizott Boda József s. jegyzőt hogy állitana ki részére ezek helyébe uj járlatot. Boda József mi gyanut sem találván a dolgokon, minden nehézség nélkül, ki is állitotta a régiek helyébe az uj járlatot, de mikor Hajdu János tőle azt kérte, hogy a saját nevelésü három malacról is adjon neki járlatot, erre már Boda József azt felelte, hogy ezt csak akkor teheti, ha tanukkal képes igazolni, hogy neki saját nevelésü sertései vannak. Hajdu János már épen távozóban volt a községházából, mikor megpillantotta az ugyan; ezen teremben dolgozó Szilágyi Imre községi adószedőt, ki neki régi ismerőse volt. Oda fordult tehát Szilágyi Imréhez és és felkérte, hogy tanuskodnék mellette. Szilágyi Imre azon hiszemben hogy neki csak arról kell tanuskodni hogy a kérdéses egyén Hajdu János, erre késznek nyilatkozott sőt oda szólott a szomszéd asztalnál dolgozó Posta Péter közgyámnak, hogy ő lenne a másik tanu. Posta Péter, ki csak látásból ismerte Hajdu Jánost, a felkérésre azzal válaszolt: „Ha Imre bácsi, lesz az egyik tanu, mért ne lennék én a másik.“ Erre aztán Boda József az igtató könyvbe, Szilágyi Imre és Posta Péter nevét mint tanukét, bevezetvén, Hajdu János részére, a sajátnevelésü három darab sertésről szóló járlatot azonnal ki is is állitotta. Pár nap mulva ám kiderült, hogy a saját nevelésünek állitott három drb. sertés lopott jószág, s a tolvaj nem más mint Hajdu János, ki a hamis járlatokat éppen azért eszközölte ki, hogy a lopott sertéseket gyanu és veszély nélkül tovább adhassa. Minthogy pedig a földmivelésügyi miniszter az 1888. évi rendeletével a marha járlatokat közokiratoknak deklarálta, a kir. tszék Szilágyit és Posta Pétert, a btkv. 400 §-a 1-sö pontja alapján, közokirat hamisitás miatt helyezte vád alá. Ennek intézkedését a kir. tábla is helyben hagyta, a végtárgyalás f. hó 16-ára tüzetett ki. A végtárgyaláson az elnöki tisztet Igyártó Sándor törvsz. elnök teljesitette ; az itélet szerkesztésével megbizott, tehát elöadó biró Dr. Szőke István, szavazó biró pedig Hegedüs István volt ; a jegyzői tollat Tóth Aurél vitte, a vádhatóságot Kósa Zsigmond kir ügyész képviselte, első rendü vádlott Hajdu Jánosnak védője nem volt, Szilágyi Imre és Posta Péter védelmében dr. Kardos Sámuel jelent meg. A bizonyitási eljárás legérdekesebb része az volt, hogy B.-Ujváros főjegyzője Kaszás József eskü alatt vallotta azt, hogy nemcsak nálok de az egész vármegyében, sőt az országban elfogadott usust képez az, hogy a kisebb jószágokra vonatkozó járlatok, egyszerüen a tulajdonos bemondása után, tehát annélkül állittattnak ki, hogy akár a tulajdonos hajtaná fel a községházához a jószágokat, akár a járlatok kiállitásával megbizott hivatalnok menne ki az akkor mértföldekre levő jószágok constatálása végett. A becsületes tulajdonos személyébe vetett bizalom képezi tehát alapját rendszerint a tanuk eljárásának és a marha járlatok kiállitásának. A védelem ezen állás pontot aztán a kir. ügyészség vádjával szembe még erősebben kifejeztette és rámutatván magának a kuriának azon gyakorolására, hogy az okirat hamisitás elkövetéséhez, a szándékosság és rosszhiszemüség mulhatatlanul megkivántatik, kérte a tvszéket, hogy védenceit, kik könnyelmüen, de teljes jóhiszemüleg tanuskodtak az eddig becsületesnek ismert Hajdu János mellett, — a vád és jogkövetkezményei alól mentené fel. A kir. törvényszék hosszas tanácskozás után, Szilágyi Imre és Posta Péter vádlottakat, a védelem érvei alapján csakugyan fel is mentette, Hajdu Jánost pedig három rendbeli lopás és közokirathamisitás miatt 3 évi fogházra itélte.

* **Izgató román élclap.** A nagyváradi sajtóbiróság az esküdtszék verdiktje alapján tizennégy napi államfogházra és husz forint pénzbüntetésre itélte Ardeleán Jusztint aki a Vulturul cimü oláh élcapban állandóan izgatott a magyarság ellen.

Apró-cseprő.

* **A rossz cég.**

Első kereskedő: Ugyan, hogy áll a Kohn bankház ?

Második kereskedő: Rosszul Nagyon rosszul.

Első kereskedő: Honnan tudja?

Második kereskedő: Öt év óta tiz pénztárnoka volt és még egyik sem tartotta érdemesnek megszökni.

—

* **Megkülönböztetés.**

A kerületi orvos megvizsgálja a b . . i gimnázium helyiségét egészségügyi szempontból aztán igy szólt a házfelügyelőhöz :

Minden rendben van, csak az ivóvizzel nem vagyok megelégedve. Csodálom, hogy nem ütött ki járvány. Remélem, nem iszszák ugy, a mint a kutból jön ?

— Dehogy ! előbb megszürik.

— Ez nem elég. A jövőben fel kell forralni.

— Azt is, melyet a növendékek isznak?

— Természetesen.

A házfelügyelö nagyot néz, aztán igy szól :

— Valami különbségnek mégis csak kell lenni, ha már a növendékeknek való vizet fölforralom, mit csinájak azzal a mit a tanár urak isznak ?

*

Minek mindjárt meghalni, mindent
Ujjá teremthet, ki él s kitart
Könnyü a csorbáját kifenni,
Ha meg van még a kard.

Zempléni Árpád.

Közgazdaság.

* **Nagy befektetések az államvasutaknál.** Megirtuk néhány hét előtt, hogy a kormány nagyobbszabásu befektetések által akar segiten a forgalmi eszközöknek az államvasutaknái mutatkozó hiányain. Mint velünk most közlik e befektetések nagyobb részletekben történnek. Az első nagyobb megrendelés máris kiadatott. Az államvasutak nagyobb számu teherkocsit rendeltek meg egy hazai vaggongyárnál. De az igazgatóság első sorban a személyforgalom hiányainak pótlására fordit gondot s arra törekszik, hogy a megnövekedett forgalom igényeinek teljesen megfeleljen. Ezért tekintélyes számu, a modern technika kivánalmainak megfelelő szerkezetü uj lokomotivot rendeltek meg, sőt ezeknek egy részét máris átadták a forgalomnak. Az egyik államvasuti üzletvezetőség egymagában 23 elsőosztályu uj gyorsvonat-lokomotivot kapott melyeket egyenként kipróbáltak. Az igy teleslegessé vált régebbi gyorsvonat-lokomotivokat a személy- és áruszállitó vonatokhoz utalták át. Ennek folytán az államvasutak most jóval nagyobb mértékben vannak képesitve arra, hogy a menetrendeket betartsák és teljesitési képességük ugy a béke, mint a háboru-állapotban semmi kivánni valót nem hagy hátra.

—

Debreceni piac. Május 15 heti vásárban gabonanemüek közül piacra került buza 217.00 mm. 6.80—6.70—6.60 frt kétszeres 168 mm. 6.00—5.80—5.60 forint rozs 197.00 mm. 7.60—4.90—4.80 frt. árpa 215.00 mm 6.00—5.80—5.50 frt. zab 186.00 mm. 6.60—6.50—6.40 frt, tengeri 226.00 mm. 4.80—4.70—4.60 ; ótengeri —.——.——.—.— frt. köles 4.50—.—— frt — köleskása 9.00 frt, burgonya 2.00 frt. Széna, 100 kilónként, I. r. 2.00, II. r. 1.60. monthliszt 12.40, zsemleliszt 11.20 frt. Ló felhajtatott 720 darab, elkelt 203 db. Szarvasmarha felhajtatott 810 darab, elkelt 450 db. Sertés felhajtatott 3750 db. elkelt 2170 db. Sovány sertés páronként 6—12 hónapos 15—25 frt, 12—18 hónapos 25—35 frt, 18—24 hónapos 35—45 frt, öreg sovány 45—60 frt. Kövér sertés kilója 42—48 kr. 100 kiló ó szalonna 50—52 frt

Húsárak: marhahus kilója 42, 44, 48, 52, 54, 56 (kóser) 60 kr. Borju hus 54—66 kr, sertéshus 48—56 kr. Juh hus — kr.

Négy köbméter tölgy tüzifa 12 frt, nyárfa 7 frt. Négy köbméter fa felvágása 2 frt 20 kr. beszálitása 1 frt. 20 kr.

Napszámárak : férfi ellátással 80 kr. ellátás nélkül 1 frt, nő ellátással 40 kr., ellátás nélkül 50 kr. gyermek ellátással 40 kr., ellátás nélkül 50 kr.

Erték-tőzsde.

(A debreceni „közgazdasági bank részvénytársaság“ közlése 1894. május 18-án.)

Államadósság:

Magyar aranyjáradék 4% — — —	119.40	119.70
„ vasuti beruházási kötvény 4½%	127.—	128.—
„ koronajáradék 4% — — —	94.90	95.40
„ regále váltsági kötvény 4½%	100.—	100.75
Osztrák aranyjáradék 4% — — —	120.—	120.50
Egységes állam kötvény 4²/₁₀% — —	98.30	98.80
Tisza-szegedi 4%-os nyeremény-sorsjegy	142.75	143.75

Részvények:

Magyar hitelbank részvény — — —	433.50	434.—
Osztrák hitelbank részvény — — —	353.80	354.—
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.	112.50	113.—

Sorsjegyek:

Magyar jelzálogbank 4%-os sorsjegy	128.50	129.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os —	115.—	116.—
Magyar vöröskereszt sorsjegy — —	12.75	13.25
Osztrák „ „ „ — —	18.50	19.—
Olasz „ „ „ — —	13.—	13.50
Bazilika sorsjegy — — — — —	10.25	10.75
Jó-szív „ — — — — —	3.25	3.55

Pénznemek:

Cs. és kir. arany — — — — —	5.84	5.88
20 márkás arany — — — — —	12.28	12.32
20 frankos arany — — — — —	9.94	9.97
1 Savereigns — — — — —	12.50	12.54

Budapesti árú-tőzsde.

Gyenes és Balog gabona-bizományi üzlet (Nádor u. 6. sz.) tudósitása a „Debreceni Ellenőr“ részére

Budapest, május 17.

Napi jelentés.

Gabonaüzlet.

Buzát ma is mérsékelten kináltak, a vételkedv igen korlátolt volt, mire az irányzat tovább lanyhult, és a forgalmazott 10,000 mm. csak gyengén tartott árakon volt elhelyezhető.

Eladások:

Tiszavidéki. 700—80 mm. 7.20 frt. 300—80 mm. 7.22 frt. 100—80 mm. 7.15 frt. 200—78 mm. 7,06½ frt. 100—77° mm. 7.— frt.

3 havi időre.

Zab 6.20—7.20 frt.

készpénzfizetés mellett.

Egyéb cikkek — különösen tengeri — is lanyhultak.

Határidö-üzlet. Amerikából egy kissé javult irányzatról adtak jelentést, sot némi áremelkedés is állott be, ennélfogva a mi piacunk határidő szokvány árfolyamai buzában egy kissé szilárdabban indultak, majd azonban ismét meglanyhult és a déli tőzsdén 1—2 krral olcsóbban zárult, dacára annak, hogy Berlin is tartott árakat jelentett — Tengeri következetesen lanyha maradt, miután ma is nagyobb hozatalok voltak.

Zárlat 1 óra:

		frt
Buza	márc. ápril.-ra 1894.	6.76—6.78
	szept.—okt. 1894.	7.03 7.04
Rozs	tavaszra 1894	—.—.—
	szept.-okt. 1894	5.55—5.57
Tengeri	máj.—junra 1894.	4.69—4.70
	juli-augra 1894	4.87—4.89
Zab	márc.—áprilra 1894,	—.—.—
	őszre 1894.	5.79—5.89
Repcze	aug.—szept. 1894	10.15—10.25

Zárlat 4 óra:

		frt
Buza	márc.-ápril.-ra 1894.	6.77—6.79
	szept.—okt. 1894.	7.03—7.04
Rozs	tavaszra 1894.	—.—.—
	szept.-okt. 1894	5.54—5.55
Tengeri	máj.-junra 1894.	4.70—4.71
	juli augra 1894	4.87—4.89
Zab	márc.-áprilra 1894	—.—.—
	őszre 1894.	5.78—5.80
Repce	aug.-szeptre	10.15—10.20

Hivatalos felmondások: 3000 mm. tengeri.
Időjárás: meleg, esőre hajló.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

Május hó 16. Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) 46.—47. kr. Öreg közép (páronkint) 300—400 kilogramm sulyban 46.—47. krig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 48.—49. krig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogramm sulyban 48.—49. krig. — Fiatal könnyü (páronkint 250 kgm. terjedő sulyban 48.—49 krig.. II. Magyar szedett: Nehéz páronkint 280 klg. felüli sulyban) 46.—47. krig. — Közép (páronkint 220—280 klg. sulyban) 46.—47. krig. Könnyü (páronkint 220 klgr. terjedő sulyban) 47.5—47.5 krig. A hizott sertés üzlet irányzata csendes.

Szerkesztői posta.

Eltha. A köröm-rágás nem éppen utálatos, de nem is gusztiózus szokás. Többnyire idegesség jelei. Gondozva pedig szépség a köröm. Jozefin császárné, Napoleon első felesége, órahosszákig csiszolta, fényesitette, formálta körmeit, hogy kifogástalanokká tegye Császárné korában sem volt hütelen körömápolásához s oly ügyességre vitte e téren, hogy az udvar népei mind hozzáfordultak kéz- és köröm-szépitésére. Később tanitványai támadtak s megalapitotta az első köröm-szépitő iskolát. Mert valóságos iskolai készültséggel dolgoztak a császárság körmein, a különböző kefék reszelők, ráspolyo , fényesitő porok s más szerszámok segélyével. Sokan azt tartják, hogy a fehér folt a körmön alacsony származás. Megjegyzendő, hogy folt alatt nem a kis fehér félholdat értjük, mely a köröm tövénél rejtőzik néba a bőr alatt, ha nincs a kéz kellőleg ápolva; hanem a körmön megjelenő apró, tehér foltokat. Pedig ellenkezőleg, az angolok ezt mint jeles tulajdonságot sorolják föl. A sárga foltokat a körmön rossz jelnek s babonás félelemmel viseltettek iránt uk. Halálfoltoknak is hivták, s egy angol 1671-ben a fekete foltokat is a rossz jelek közé sorozta. Nálunk a babonás emberek rendesen pénteken vágják le a körmüket. Ellenben egy angol iró óvainti a hölgyeket, hogy a köröm pénteken és vasárnapon való levágásával ki ne hivjuk maguk ellen a sors haragját. Alkalmasint a keresztre, feszités és feltámadás két napjára gondolt. A rómaiaknak is megvolt a maguk körömvágási babonájuk. Ők az legnagyobb gonddal vágták a körmüket minden kilencedik napon, az egész éven ker sztül. A széles, lapos vékony, fehér és vöröses körmöt a jó születés és finomodás csalhatatlan jelének tekintik; a hosszu kampós köröm kegyetlen hajlamokra és falánkságra mutat; a nagyon rövid és szokatlanul halvány körmük tulajdonosa rendesen ügyes ravasz ember, mig gömbölyü köröm érzéki vágyakra enged következtetni. A felfelé hajló köröm bőkezüségre, a lefelé, mintegy az ujjak hegyébe nyomuló köröm fösvénységre, zsugoriságra mutat. Angliában a körömvágás a középkorban veszekedési és kötekedési hajlam jele volt. A nagy templomi ünnepélyek alatt a Szent-Pál-templom hajója sok ilyen kihivásnak“ volt szinhelye. Maga Schakespeare is megörökitette e szokást Romeo és Juliában: „A körmét rágja jelenlétünkben, uram?“ „Veszekedni akar, uram?“ „Huzza ki a kardját, ha férfinak tartja magát.“ Nálunk a körömrágásnak nincs ily harcias jelentősége. Gyerekek leckét nem tuló deákok és az udvarolni nem merő legénykék folyamodnak hozzá.

Kiadó és laptulajdonos:
„Csokonai“ nyomda és kiadó r.-t.
Felelős szerkesztő:
Komlóssy Dezső.

Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállitó) selyemgyára Zürichben, a **privát megrendelők lakására közvetlenül** szállit **fekete, fehér** és **szines** selyemszöveteket, meterenként **45 krtól 11 frt 65 krig** postabér és vámmentesen, sima, csikos, koczkázott és mintázottatkat, damasztot, stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szin s árnyalatban). Minták póstafordulóval küldetnek. Svajczba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (1)

170,000 drb. vas, cser és épület tégla ELADÓ.

Értekezhetni: **Retek-utcza 1255.**

A tégla megtekinthető Nagy-mester utcza 1331-dik szám alatt.

ALAPITTATOTT 1841 ÉVBEN.

A PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK

váltó-üzlete

BUDAPEST, V., DOROTTYA-UTCZA 1. SZÁM

saját házában.

Részvénytöke 10.000,000 frt. Tartalékalap 4.400,000 frt.

Vesz és **elad** mindennemü **értékpapirt** a **hivatalos** tőzsdei **árfolyamok** alapján;
tőzsdei müveleteket a legjutányosabban eszközöl;
pénzügyi müveletekre nézve szivesen szolgál **szakszerü felvilágositással;**
igérvényeket minden huzásra bocsájt ki;
előleget nyujt értékpapirokra;
dijmentesen megvizsgálja a sorsjegyeknek és sorsolandó értékeknek **huzásait;**
kisorsolás által érhető árfolyamveszteség ellen **biztosit** sorsjegyeket és sorsolandó értékeket.

Med. univ.
Dr. Sichermann A. **FOGORVOSI MÜTERME** a közönség rendelkezésére áll,
Nagy uj-utcza 1708.
Ingyen foghuzás vasárnap d. e. 8—10.

Araló gépek

és mindenféle más

gazdasági gépek

javitását pontosan és jutányos árban

eszközöl

CEDL ADOLF

gép- és kazámnühelye

Széchényi-utcza 1788.

Csődtömeg eladás.

Schirf Farkas derecskei kereskedő csődtömegéhez tartozó mindenféle rövid és kézmü, füszer, — czipő, kalap, és sapka, — vas, réz, porczellán és üveg áruk, edények, — bor, pezsgő, — vetemény és virágmagvak, — zsákok, — bolt felszerelések, — szódavizgyár, kék és fehér üvegekkel **1894 május hó 16-tól kezdve** Derecskén az üzleti helyiségben naponta beszerzési áron vásárolhatók.

Bővebb felvilágositással szolgál

Dr. Fejér Ferencz

ügyvéd, csődtömeggondnok

Piacz-utcza 1899 sz.

186.

Az

„ISTVÁN“ gőzmalom társulat

örleményének

ÁRJEGYZÉKE

saját raktárában.

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyülésen megállapitott s 1887. évi junius 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállitási módozatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Kötelezettség és engedmény nélkül készpénzfizetés mellett.

ZSÁKKAL EGYÜTT.

	100 kil.
A. Asztali dara nagyszemü	14 20
B. Szinte „ aprószemü	13 60
0. Királyliszt	13.60
1. Lángliszt kivonat	12 60
2. 1-sö rendü zsemlyeliszt	12 —
3. Zsemlye liszt	11.60
4. 1-sö rendü kenyér liszt	11.20
5. Közép kenyér liszt	10.60
6. Kenyér liszt	10 —
7. Barna kenyérliszt	9.20
8. Takarmány liszt	6.60
11. Finom korpa zsákkal	4 60
12. „ „ zsáknélkül	4·40
12. Durva korpa zsákkal	3.80
„ „ zsáknélkül	3.60
Csirke buza zsáknélkül	3 20

A zsákok sulytartalma teljsulyt tisztasulynak véve.

A. B. 0—6 számig	85 kiló
7. és 8. szám	70 „
11. 12.	50 „

Debreczen, 1894 Április 25.

Keil Alajos-féle

Padlózat-fénymáz

(Glasur)

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára. 1 nagy palaczk ára 1 frt 35 kr. 1 kis palaczk ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs — legjobb és legegyszerübb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 60 kr.

Arany-fénymáz — képkeretek stb. bearanyozására Egy kis palaczk ára 20 kr.

Mindenkor kapható:

Szent-Királyi Tivadarnál, Debreczenben.

Cséplőgéptulajdonosoknak!

Az urikány-zsilvölgyi magyar kőszénbánya részvénytársaság

ajánlja a cséplési idényre a gőzcséplőgépekkel rendelkező t. földbirtokos uraknak

I-sö minőségű lupényi kőszenét

mely gőzfejlesztő erőben majdnem egészen egyenrangu a legfinomabb porosz szenekkel

és mint **darabos-, koczka-, dió, rostált-akna-, akna-, dara-** és **porszén** jön forgalomba.

Megrendelések ideje korán küldendők a társaság vezérigazgatóságához **Budapest, Nádor-utcza 13 sz.**, ahol mindennemü felvilágositással is készségesen szolgálnak.

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS“

Vegyelemezve a budapesti m. kir. egyetemen. Szerencsés vegyi összetétele, kevés szabad, de gazdag, félig kötött szénsavtartalma kiváló hatásunak bizonyult, különösen **tüdőbántalmaknál,** a hol a szabad szénsav csekélyebb jetenléte megóvja a beteget a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szénsav gazdagsága a gyógyhatásu alkatrészeknek a beteg testrészekbe való gyors és biztos felvételét eszközli. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabad szénsavtartalomban erősebb ásványvizek, mint a **seltersi, gleicherbergi, tüdőbajokban,** különösen **tüdővérzéseknél** már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézeteiben, különösen a leglátogatottabb **Görbersdorfban** a Margit-viz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: **dr. Korányi, dr. Gebhardt, dr. Navratil, dr. Poór, dr. Kétly, dr. Barbás;** Bécsben: **dr. Bamberger, dr. Duschek,** stb. a legjobb eredménynyel alkalmazzák a **légző-, emésztő- és hugyszervek** általános hurutos bántalmainál.

Mint ivóviz

präservativ gyógyszernek bizonyult a **kolera**-megbetegedés ellen,

borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos főraktár **Édeskuty L.** es. és k. és szerb k. udv. ásványvíz-szállitónál, Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszertárban, füszerkereskedésben és vendéglőkben.

„Csokonai“ nyomda és kiadó r.t nyomása. 1894